

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.н. Габриела Белова Белова-Ганева,
преподавател в катедра „Международно право и международни отношения”
и декан на Правно-историческия факултет на
Югозападен университет „Неофит Рилски” – гр. Благоевград

по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 Право (Наказателен процес), обявен от Югозападния университет „Неофит Рилски”, ДВ, бр. 107/12.12.2025 г.

Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и продукция, представени от ас. д-р Даниела Димитрова Атанасова – единствен участник в конкурса

Със Заповед № 176 от 30.01.2026 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски” – проф. д-р Николай Марин, съм определена за член на научно жури във връзка с конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“, обявен в ДВ бр. 107 от 12.12.2025 г., в професионално направление 3.6 „Право” (Наказателен процес). На първото заседание на научното жури ми е възложено да изготвя становище. В изпълнение на заповедта на ректора и на решението на научното жури, като се ръководя от изискванията на Закона за развитието на академичния състав на Република България, Правилника за прилагането му и Вътрешните правила за развитието на академичния състав на ЮЗУ „Неофит Рилски”, предлагам на вниманието на уважаемите членове на научното жури следните свои констатации и изводи, както и мотивираното от тях заключение.

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Научната продукция, представена от кандидата ас. д-р Даниела Димитрова Атанасова, отговаря на характера на обявения конкурс, а именно – наказателен процес. Тя включва публикации в няколко научни направления: (1) проблеми, свързани с наказателнопроцесуалната защита на

околната среда (представеният хабилитационен труд и публ. № 3,5 и 7 от списъка на публикациите); (2) характеристика на екологичните престъпления, основана не само на материалноправните им белези, но и на процесуалните им аспекти, анализ на ролята на експертната и процесуалната компетентност при разследване на екологични престъпления (публ. № 6, 7); както и (3) публикации, посветени на психичното благополучие и професионалния стрес при служителите в местата за лишаване от свобода (публ. № 4).

В количествено отношение научната продукция отговаря на изискванията и критериите, залегнали в националните наукометрични показатели за професионално направление 3.6 Право за заемане на академичната длъжност „доцент“ (по групите показатели А и Г), като по буква Д ги надхвърля значително, а по буква Е въпреки че не се изискват, са представени 45 т. от участие във вътрешноуниверситетски проекти и проект по Фонд „Научни изследвания“. Налице е справка, подкрепена от съответните писмени доказателства, като публикациите се разпределят както следва:

- една основна монография **„Наказателнопроцесуална защита на околната среда в контекста на съвременните предизвикателства“**, Благоевград, УИ „Неофит Рилски“, 2026 г., 156 с., ISBN 978-954-00-0447-1, която съответства на установените нормативно (в ЗРАСРБ) изисквания за „монография“, доколкото изследва всестранно и пълно конкретен проблем, и безспорно представлява самостоятелно авторско изследване;
- три статии (в съавторство), публикувани на англ. език съответно през 2024 и 2025 г., като две от тях са в издания, реферирани в Web of Science и Ulrich, а третата – в издание от Националния референтен списък;
- две самостоятелни статии на български език в сп. „Право, политика, администрация“, реферирани в ERIH+ и в рецензиран сборник от проведена конференция в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“.

Педагогическата дейност на кандидата също е достатъчна. Кандидатът д-р Даниела Димитрова Атанасова работи на основен трудов договор като асистент в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски” от м. февруари 2023 г., след като през 2022 г. защитава дисертация на тема: „Водите в Република България и тяхната наказателноправна защита”. Водила е семинарни занятия и лекции по учебните дисциплини: „Наказателно право” и „Наказателен процес” на студентите от специалност „Национална сигурност” и специалност „Право” - редовна и задочна форма на обучение, както и репетиториуми преди държавни изпити по НПН. Участвала е в подготовката на студенти от кръжока по наказателноправни науки. Преди това кандидатът има дългогодишен професионален опит като адвокат на свободна практика, старши юрисконсулт в „Басейнова дирекция” на „Западнобеломорски район” към МОСВ и като старши юрисконсулт към Агенция „Пътна инфраструктура”.

II. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

От представените в списъка на кандидата публикации приемам за рецензиране представената монография **„Наказателнопроцесуална защита на околната среда в контекста на съвременните предизвикателства”**, Благоевград, УИ „Неофит Рилски”, 2026 г., 156 с., ISBN 978-954-00-0447-1); две статии на английски език, публикувани в издания, реферирани Web of Science и Ulrich; три статии на български и английски език в сп. „Право, политика, администрация“ и сборник от проведена конференция в Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Съобразно изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане кандидатът има следните наукометрични показатели:

- ГРУПА А. Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор” на тема: „Водите в Република България и тяхната наказателноправна защита”, диплома № 0605 / 01.02.2023 г. – 50 точки.
- ГРУПА В. Публикувана монография, която е представена като основен хабилитационен труд **„Наказателнопроцесуална защита на околната среда в контекста на съвременните**

предизвикателства”, Благоевград, УИ „Неофит Рилски”, 2026 г., 156 с., ISBN 978-954-00-0447-1) – 100 точки. Монографията е задълбочено и самостоятелно изследване в българската правна наука, посветено на разследването на екологичните престъпления в контекста на глобалните екологични кризи и новата Директива (ЕС) 2024/1203.

- ГРУПА Г. Представени са пет статии на английски и български език, публикувани в издания, реферирани Web of Science, Ulrich, ERIN+ и Националния референтен списък – 118,75 точки.
- ГРУПА Д. Представен е доказателствен материал за цитирания – 120 т., което значително надхвърля изискуемите 50 точки.
- ГРУПА Е. Кандидатът в конкурса представя доказателства за 45 точки от участия във вътрешноуниверситетски проекти и проект по Фонд „Научни изследвания”.

Представеният хабилитационен труд е с общ обем от 156 страници и е структурирано в увод, три глави и заключение, библиография (146 заглавия на кирилица, на латиница и интернет-източници) и приложение (анкета, проведена сред магистрати). В отделните му части последователно разглеждат теоретичната рамка, процесуалните механизми и възстановителното правосъдие. Това осигурява логичен и последователен преход между концептуалното, нормативното и практическото измерение на темата. Впечатляващ е и научният апарат от 104 бележки под линия.

В Глава първа „Съвременни теории и правна рамка на екологичните престъпления“ е поставен акцент върху разнообразни криминологични теории – от традиционната криминология до концепции като „екоцид“, „генерационен иск“, „престъпления срещу бъдещето“ и др., което показва дълбочина на анализа и стремеж към интердисциплинарен подход. Авторът подчертава ограниченията на формалния подход, който признава само инкриминираните деяния. Това е важен акцент, който поставя въпроса за необходимостта от разширяване на дефиницията за екологично престъпление. Цитираните доклади на UNEP, INTERPOL, WWF и EUROJUST придават тежест на анализа и го поставят в международен контекст. Авторката демонстрира добри познания не само в областта на

наказателното право и процес, но също така и в международното публично право и правото на Европейския съюз.

Глава втора „Реализиране на наказателната отговорност при екологични престъпления – нормативна рамка и практически предизвикателства“ предлага систематичен анализ на наказателнопроцесуалните механизми, като се акцентира върху спецификата на екологичните престъпления – динамичност на доказателствата, нужда от бърза реакция, липса на специализирани процедури. Главата е ориентирана към реалните проблеми на правоприлагането – липсата на експертиза и техническа подготовка, неефективната координация между компетентните органи, загубата на доказателства. Авторът съчетава правни, екологични и технически аспекти, което е особено важно при екологичните престъпления, където взаимодействието между различни науки е ключово. Главата е изключително актуална и съобразена с новите изисквания на ЕС, като се предлага транспониране на Директива (ЕС) 2024/1203 чрез конкретни изменения в българския НПК.

Глава трета „Възстановително правосъдие в наказателните производство за екологични престъпления. Концепции, цели и предизвикателства“ предлага нестандартен, но изключително актуален поглед към наказателното правосъдие – чрез възстановителни механизми. Възстановителното правосъдие рядко се разглежда в контекста на екологични престъпления, което прави тази глава новаторска и с потенциал за развитие на правната теория и практика. Представени са примери от други европейски държави, което позволява извеждане на добри практики и модели за адаптация в българското законодателство. Главата е съобразена с новите цели на ЕС, като се предлагат конкретни насоки за промени в законодателството, свързани с възстановяване на екологични вреди. Главата е в синхрон с екологичната политика на ЕС, която все повече акцентира върху устойчивост, възстановяване и участие на гражданите.

В своята цялост текстът е добре организиран, с ясно разграничени глави и раздели. Налице е логичен преход между темите и убедителна авторова аргументация. Авторът демонстрира загриженост за опазването на околната среда и поставя правото в услуга на общественото благо, което е особено важно в контекста на екологичните предизвикателства. Направените предложения *de lege ferenda* са уместни, добре аргументирани и могат да

послужат на законодателя за ефективното транспониране на Директива (ЕС) 2024/1203.

Сред научните приноси могат да бъдат специално открити:

- В методологично отношение научните проблеми са анализирани на основата на класическите и най-съвременните криминологични възгледи за екологичните престъпления. Част от изследваните чуждестранни научни възгледи и подходи (напр. генерационните искове - *Agostinho v. Portugal*, *KlimaSeniorinnen* и др.), характерни за правото на Съвета на Европа и за съвременното международното право, със сигурност ще трябва да бъдат преосмислени в контекста на националното ни законодателство.
- Особено ценно е, че трудът създава научна основа за предстоящото транспониране на Директива (ЕС) 2024/1203 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. относно защитата на околната среда чрез наказателно право и за замяна на директиви 2008/99/ЕО и 2009/123/ЕО чрез направените конкретни предложения за въвеждането ѝ в националното ни законодателство. Новата Директива (ЕС) 2024/1203 се анализира в исторически, международен и национален контекст и като резултат са изведени предимствата и недостатъците ѝ и са направени концептуални предложения за преодоляване на последните.
- Предложенията *de lege ferenda* са основани на задълбочен интердисциплинарен анализ на проблематиката, обхващащ наказателнопроцесуалното, международното и правото на ЕС. Направен е и сравнителен анализ със законодателствата на други държави. Предложенията са разумни, заслужават законодателно внимание и поставят съществени проблеми на научна дискусия, като например включването на МОСВ като институция в подготовката и изпълнението на плана за възстановяване на околната среда (с.122 от хабилитационния труд).

III. Критични бележки и препоръки

Бих препоръчала на кандидата в свои бъдещи публикации да продължи да се фокусира върху разследването на екологичните престъпления, както и да проследи имплементирането на Директива (ЕС) 2024/1203 на Европейския парламент и на Съвета в Република България. Интерес представлява и анализът на природата като жертва, което според авторката поставя „значителни концептуални и практически предизвикателства” (с.129 от хабилитационния труд).

IV. Заключение

Въз основата на представения монографичен труд и на останалите оригинални научни публикации от страна на кандидата, както и предвид разнообразната педагогическа дейност, заявявам своята еднозначна и ясна положителна оценка и препоръка д-р Даниела Димитрова Атанасова да заеме академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6 „Право” (Наказателен процес) в Правно-историческия факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски”.

16.03.2026 г.
Белова

Член на журито: проф. д.н. Габриела

OPINION

by Prof. Dr. Gabriela Belova Belova-Ganeva, DSc.
lecturer at the Department of "International Law and International Relations" and
Dean of the Faculty of Law and History at
Southwest University "Neofit Rilski" – Blagoevgrad

for a competition for the position of Associate Professor in the field of higher education 3. Social, Economic, and Legal Sciences, professional field 3.6 Law (Criminal Procedure), announced by Southwest University "Neofit Rilski", SG, No. 107/12.12.2025.

Regarding the scientific, scientific-applied, and professional-academic activity and output presented by Asst. Prof. Dr. Daniela Dimitrova Atanasova – the sole participant in the competition

By Order No. 176 dated 30.01.2026 of the Rector of SWU “Neofit Rilski” – Prof. Dr. Nikolay Marin, I have been appointed as a member of the scientific jury in connection with a competition for the academic position of “Associate Professor,” announced in the State Gazette No. 107 of 12.12.2025, in the professional field 3.6 “Law” (Criminal Procedure). At the first meeting of the scientific jury, I was assigned to prepare an opinion. In fulfillment of the rector's order and the decision of the scientific jury, guided by the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff of the Republic of Bulgaria, its Implementation Rules, and the Internal Rules for the Development of the Academic Staff at SWU “Neofit Rilski,” I submit for the consideration of the esteemed members of the scientific jury the following observations and conclusions, as well as the reasoned conclusion derived from them.

I. Summary Data on the Scientific Production and Activities of the Candidate

The scientific production presented by the candidate, Assoc. Prof. Dr. Daniela Dimitrova Atanasova, corresponds to the nature of the announced competition, namely – criminal procedure. It includes publications in several scientific fields: (1) issues related to the criminal procedural protection of the environment (the presented habilitation work and publications № 3, 5, and 7 from the list of publications); (2) characteristics of environmental crimes, based not only on their substantive legal features but also on their procedural aspects, analysis of the role of expert and procedural competence in the investigation of environmental crimes (publications № 6, 7); as well as (3) publications dedicated to the mental well-being and professional stress of employees in places of deprivation of liberty (publication № 4).

In quantitative terms, the scientific output meets the requirements and criteria set out in the national scientometric indicators for professional field 3.6 Law for holding the academic position of "Associate Professor" (according to indicator groups A and G), significantly exceeding them in indicator D, and in indicator E, although not required, 45 points are presented from participation in internal university projects and a project under the Scientific Research Fund. There is a reference supported by the relevant written evidence, with the publications distributed as follows:

- a major monograph "**Criminal Procedural Protection of the Environment in the Context of Contemporary Challenges**", Blagoevgrad, Neofit Rilski University Press, 2026, 156 pages, ISBN 978-954-00-0447-1, which corresponds to the legally established requirements (in ZRASRB) for a "monograph", as it comprehensively and fully investigates a specific problem, and undoubtedly represents an independent authorial study;
- three articles (co-authored), published in English in 2024 and 2025 respectively, two of which are in journals indexed in Web of Science and Ulrich, and the third in a journal from the National Reference List;
- two independent articles in Bulgarian in the journal "Law, Politics, Administration," indexed in ERIH+, and in a peer-reviewed collection from a conference held at the Faculty of Legal History at SWU "Neofit Rilski".

The candidate's pedagogical activity is also sufficient. The candidate Dr. Daniela Dimitrova Atanasova has been working under a full-time employment contract as an assistant in the Faculty of Law and History at Southwest University "Neofit Rilski" since February 2023, after defending her dissertation in 2022 on the topic: "Waters in the Republic of Bulgaria and their criminal-law protection." She has conducted seminars and lectures in the subjects: "Criminal Law" and "Criminal Procedure" for students in the "National Security" program and the "Law" program – both full-time and part-time, as well as preparatory sessions before state exams in criminal law. She has participated in the training of students from the criminal law sciences club. Prior to that, the candidate has many years of professional experience as a freelance lawyer, senior legal counsel at the 'Basin Directorate' of the 'Western Black Sea Region' at the Ministry of Environment and Water, and as senior legal counsel at the 'Road Infrastructure' Agency.

II. Characterization of the Candidate's Scientific and Applied Scientific Output

From the publications listed by the candidate, I accept for review the presented monograph "**Criminal Procedural Protection of the Environment in the Context of Contemporary Challenges**", Blagoevgrad, Neofit Rilski University Publishing House, 2026, 156 pages, ISBN 978-954-00-0447-1; two articles in English, published in journals indexed in Web of Science and Ulrich; three articles in bulgarian and english in the journal "Law, Politics, Administration" and a collection from a conference held at the Faculty of Law and History at Southwest University "Neofit Rilski".

In accordance with the requirements of the ZRASRB and its implementing regulations, the candidate has the following scientometric indicators:

- GROUP A. Dissertation for the award of the educational and scientific degree "Doctor" on the topic: "Waters in the Republic of Bulgaria and their criminal law protection", diploma № 0605 / 01.02.2023 – 50 points.
- GROUP B. Published monograph, presented as the main habilitation work "**Criminal Procedural Protection of the Environment in the Context of Current Challenges**", Blagoevgrad, Neofit Rilski University Publishing House,

2026, 156 pages, ISBN 978-954-00-0447-1 – 100 points. The monograph is a thorough and independent study in Bulgarian legal science, dedicated to the investigation of environmental crimes in the context of global environmental crises and the new Directive (EU) 2024/1203.

- GROUP G. Five articles in English and Bulgarian are presented, published in journals indexed by Web of Science, Ulrich, ERIH+, and the National Reference List – 118.75 points.

- GROUP D. Evidence has been presented for the cited – 120 points, which significantly exceeds the required 50 points.

- GROUP E. The candidate in the competition presents evidence for 45 points from participation in intra-university projects and a project under the Scientific Research Fund.

The submitted habilitation work has a total length of 156 pages and is structured into an introduction, three chapters, and a conclusion, bibliography (146 titles in Cyrillic, Latin letters, and online sources) and an appendix (a survey conducted among magistrates). Its individual parts sequentially examine the theoretical framework, procedural mechanisms, and restorative justice. This provides a logical and consistent transition between the conceptual, normative, and practical dimensions of the topic. Also impressive is the scientific apparatus of 104 footnotes.

In Chapter One, "Contemporary Theories and the Legal Framework of Environmental Crimes," emphasis is placed on diverse criminological theories – from traditional criminology to concepts such as "ecocide," "generational lawsuit," "crimes against the future," and others, which demonstrates depth of analysis and an effort toward an interdisciplinary approach. The author highlights the limitations of the formal approach, which recognizes only criminalized acts. This is an important emphasis that raises the question of the need to expand the definition of environmental crime. The cited reports from UNEP, INTERPOL, WWF, and EUROJUST lend weight to the analysis and place it in an international context. The author demonstrates good knowledge not only in the field of criminal law and procedure, but also in international public law and European Union law.

Chapter Two, 'Enforcement of Criminal Responsibility for Environmental Crimes – Regulatory Framework and Practical Challenges,' offers a systematic analysis of criminal procedural mechanisms, emphasizing the specifics of

environmental crimes – the dynamic nature of evidence, the need for rapid response, and the lack of specialized procedures. The chapter is oriented towards real enforcement problems – the lack of expertise and technical preparation, ineffective coordination between competent authorities, and loss of evidence. The author combines legal, environmental, and technical aspects, which is particularly important in environmental crimes, where the interaction between different sciences is key. The chapter is extremely topical and aligned with the new requirements of the EU, proposing the transposition of Directive (EU) 2024/1203 through specific amendments to the Bulgarian Criminal Procedure Code.

Chapter Three, "Restorative Justice in Criminal Proceedings for Environmental Crimes: Concepts, Goals, and Challenges," offers an unconventional but extremely timely perspective on criminal justice—through restorative mechanisms. Restorative justice is rarely considered in the context of environmental crimes, which makes this chapter innovative and with potential for the development of legal theory and practice. Examples from other European countries are presented, allowing for the extraction of best practices and models for adaptation in Bulgarian legislation. The chapter is aligned with the new goals of the EU, proposing specific guidelines for legislative changes related to the restoration of environmental damage. The chapter is in harmony with the EU's environmental policy, which increasingly emphasizes sustainability, restoration, and citizen participation.

Overall, the text is well-organized, with clearly distinguished chapters and sections. There is a logical transition between topics and a convincing authorial argumentation. The author demonstrates concern for environmental protection and places the law at the service of the public good, which is particularly important in the context of environmental challenges. The proposals made *de lege ferenda* are relevant, well-argued, and can serve the legislator for the effective transposition of Directive (EU) 2024/1203.

Among the scientific contributions, the following can be especially highlighted:

- From a methodological perspective, the scientific problems have been analyzed based on classical and most contemporary criminological views on environmental crimes. Some of the examined foreign scientific views and approaches (e.g., generational claims - *Agostinho v. Portugal*, *KlimaSeniorinnen*, etc.), characteristic of the law of the Council of Europe and of contemporary international law, will certainly have to be reconsidered in the context of our national legislation.

- It is particularly valuable that the work creates a scientific basis for the upcoming transposition of Directive (EU) 2024/1203 of the European Parliament and of the Council of 11 April 2024 on the protection of the environment through criminal law and for the replacement of Directives 2008/99/EC and 2009/123/EC through the specific proposals made for its introduction into our national legislation. The new Directive (EU) 2024/1203 is analyzed in a historical, international, and national context, and as a result, its advantages and disadvantages are outlined, and conceptual proposals are made to overcome the latter.

- The *de lege ferenda* proposals are based on a thorough interdisciplinary analysis of the issues, covering criminal procedural law, international law, and EU law. A comparative analysis with the legislation of other countries has also been carried out. The proposals are reasonable, deserve legislative attention, and raise significant issues for scientific discussion, such as the inclusion of the Ministry of Environment and Water as an institution in the preparation and implementation of the environmental restoration plan (p. 122 of the habilitation thesis).

III. Critical notes and recommendations

I would recommend that the candidate in future publications continue to focus on the investigation of environmental crimes, as well as track the implementation of Directive (EU) 2024/1203 of the European Parliament and of the Council in the Republic of Bulgaria. Also of interest is the analysis of nature as a victim, which according to the author poses "significant conceptual and practical challenges" (p.129 of the habilitation work).

IV. Conclusion

Based on the submitted monographic work and the other original scientific publications of the candidate, as well as considering her diverse pedagogical activity, I hereby express my unequivocal and clear positive evaluation and recommendation for Dr. Daniela Dimitrova Atanasova to assume the academic position of "Associate Professor" in the professional field 3.6 "Law" (Criminal Procedure) at the Faculty of Law and History of Southwest University "Neofit Rilski".

March 16, 2026

.....

Jury Member: Prof. Dr. DSc. Gabriela Belova